

Μάρκος Μπότσαρης: Ο Λεωνίδας του 1821

Ο Σουλιώτης Μάρκος Μπότσαρης (1790-1823)

του **Γιώργου Παπαθανασόπουλου**

Ο Σουλιώτης Μάρκος Μπότσαρης (1790-1823) είναι ένας από τους πιο αγαπητούς αγωνιστές της Εθνεγερσίας, στην Ελλάδα και σε όλη την Ευρώπη. Θυσιάστηκε στα 33 του χρόνια στη μάχη του Κεφαλόβρυσου Καρπενησίου. Ήταν 9 προς 10 Αυγούστου 1823. Στις 19 του ιδίου μηνός η Προσωρινή Κυβέρνηση της Ελλάδος εξέδωσε Θέσπισμα. Μεταξύ άλλων αυτό γράφει:

«Μακαρία σκιά του αθανάτου Μάρκου Βότσαρη! ...Αγαπητοί Έλληνες! Ιδού νέος Λεωνίδας στολίζει την ιστορίαν σας. Ο πρώτος με 300 συντρόφους ηγήφησε το σύμπαν, και, αποφασίσας ν' αποθάνη υπακούων εις τους νόμους της Σπάρτης επέπεσε την νύκτα κατά μυριάδων εχθρών. Ο νεώτερός μας, εκ συμφώνου μετά του στρατηγού Καραϊσκάκη και οκτακοσίων ανδρείων στρατιωτών, την φιλοπατρίαν έχοντες νόμον και αποφασισμένοι να νικήσωσιν, εφώρμησαν ξιφήρεις κ' ενίκησαν 10 χιλ. ανδρών...

Εις την ένδοξον μάχην απέθανεν ο αθάνατος Στρατηγός Βότσαρης και απήλθεν εις τας αιωνίους μονάς...Αγαπητοί Έλληνες! Ιδέτε πώς ο Θεός μας βοηθεί κατά των εχθρών της Χριστιανοσύνης! Πώς μία δραξ πατριωτών κατέστρεψε τον απειράριθμον στρατόν, πώς ο Σταυρός και η φιλοπατρία θριαμβεύουν...Μιμηθήτε τον Βότσαρην και τους συντρόφους του! Ας πολεμήσωμεν, και βεβαίως θα επιστρέψωμεν νικηταί».

Υπογραφή: Πέτρος Μαυρομιχάλης, Πρόεδρος.

Το Θέσπισμα εξεδόθη στη Σαλαμίνα. (Βλ.σχ. Θωμά Γόρδωνος «Ιστορία της Ελληνικής Επαναστάσεως», μετάφραση Αλεξ. Παπαδιαμάντη, ΜΙΕΤ, Αθήνα, 2017, Τόμος Β΄, σελ. 307-308)

Ο Μάρκος Μπότσαρης ήταν γόνος της πολυμελούς Σουλιώτικης οικογένειας των Μποτσαραίων. Πέμπτος γιος του Κίτσου Μπότσαρη, επιφανούς μορφής της Ηπείρου, από νεαρός πολέμησε τους Τούρκους.

Τον Δεκέμβριο του 1820 επικεφαλής 300 ανδρών, επιτέθηκε εναντίον Τούρκων και Τουρκαλβανών στα βουνά της Ηπείρου.

Τον Μάρτιο του 1821 ενημερώθηκε για την Επανάσταση και αρχίζει πλέον συστηματικά να πολεμά τους Τούρκους και να επιτυγχάνει νίκες: Βογόρτσα, Δερβίζιανα, Λέλοβα, Κοσμηρά, Ραψίνα, Κομπότι, Βαριάδες.

Σημαία του ήταν ο Άγιος Γεώργιος και γύρω από την εικόνα του ήσαν γραμμένα: ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ – ΠΑΤΡΙΣ – ΘΡΗΣΚΕΙΑ.

Κατά την πρώτη πολιορκία του Μεσολογγίου, το 1822, με το στρατηγικό σχέδιό του ο Μπότσαρης, παραπλάνησε τους Τούρκους και αυτοί καθυστέρησαν την επίθεσή τους. Αποτέλεσμα στο μεταξύ να ενισχυθεί σημαντικά η άμυνα της Ιεράς Πόλεως και έτσι η επίθεση να αντιμετωπιστεί με επιτυχία. (Βλ. σχ. Νικ. Σπηλιάδου «Απομνημονεύματα», Τυπογρ. Χ. Νικολαΐδου Φιλαδελφείας, Τόμος Α΄, Αθήνησιν, 1851, σελ. 454-455 και 482-486).

Την παραμονή της μάχης στο Καρπενήσι ο Μπότσαρης απέστειλε από το Μεσολόγγι γράμμα στον Λόρδο Βύρωνα, που τότε βρισκόταν στην Κεφαλονιά. Απάντησε στην επιστολή, που του είχε στείλει ο άγγλος ποιητής κατόπιν συστάσεως του Μητροπολίτη Ουγγροβλαχίας Ιγνατίου.

Ο Μπότσαρης αφού εξέφρασε στον Μπαϊρον τη χαρά του για την επιστολή του, τον ενημέρωσε ότι τη νύχτα θα επιχειρήσει επίθεση εναντίον εχθρικού σώματος έξι έως επτά χιλιάδων ανδρών και ότι μεθαύριο θα κινούσε για το Μεσολόγγι να τον υποδεχθεί εκεί... Δεν πήγε ζωντανός και ο Μπαϊρον μόλις έφτασε στο Μεσολόγγι επισκέφθηκε τον τάφο του και έκλαψε εκεί τον ήρωα. (Παν. Κανελλόπουλου «Ιστορία του Ευρωπαϊκού Πνεύματος», Μέρος 4ο, τεύχος β΄, Αθήναι, 1974, σελ. 1293).

Ο εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός γράφει ένα «Σημείωμα του Ποιητού» για τον Μάρκο Μπότσαρη. Σε αυτό περιγράφει τη μάχη, όπως την πληροφορήθηκε.

Πρώτα σημειώνει πως ο Μάρκος «γκισμένος (θιγμένος) ότι η διοίκησης δια να τον καταφρονήση ωνόμασεν έως 20 στρατηγούς εις την Δυτικήν Ελλάδα εις καιρόν οπού ήταν αυτός μοναχός, εις την παραμονήν της μάχης, όπου ήταν συμμαζωμένοι και οι άλλοι, έβγαλε το δίπλωμα του και το έσχισε, λέγοντας ότι ο Σκόντρα πασσάς δίνει διπλώματα και όποιος είναι καλός αύριον το παίρνει από τον ίδιον» (Σολωμού «Άπαντα», Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήναι, 1969, σελ. 114).

Ο Σολωμός γράφει επίσης:

«Εις τες οχτώ του Αυγούστου έκαμαν συμβούλιον κι αποφάσισαν νύχτα να πέσουν ξάφνου εις το στρατόπεδον του εχθρού. Εδιωρίσθησαν και τα πόστα του καθενός. Ο Μάρκος με το σώμα του να σταθή εις το κέντρον, οι Σοβολεκιώτες και Αγραφιώτες έχοντας αρχηγόν τον Φώτον Μπιθέφικον Σουλιώτην να σχηματίσουν την μια πτέρυγα, ο στρατηγός Γιωργάκης Κίτσος οι δύο στρατηγοί Τζαβέλλα, ο χιλίαρχος Γιάννης Τζαούσης και ο στρατηγός Γιολλάσης να σχηματίσουν την άλλην πτέρυγα και εις τες 5 ώρες της νυχτός να πέσουν όλοι επάνω εις τον εχθρόν. Εδιώρισαν και μυστικόν λόγον .

Επρόσμεναν ο Μάρκος εις τες 5 ώρες και τέταρτον και κανέναν δεν εκινήθηκεν. Έτρεξε τότε ο Μπότσαρης με το σώμα του, ως 350. Ηύρε τους εχθρούς εις τον ύπνον. Μοναχός του τόσους πολλούς έσφαξεν οπού επρίσθηκε το χέρι του και εστόμωσε και το σπαθί του. Ο πόλεμος εβάσταξε πέντε ώρες (άλλοι λέγουν 3).

Έβγαλαν τους εχθρούς από όλα τα ταμπούρια, μονάχα ένα βαστούσε ... Άντικρυ εις αυτό επήγεν ο ίδιος ο Μάρκος και επολεμούσε. Δύο τρεις εσκοτώθηκαν εις το πλάγι του, επληγώθη και αυτός εις την μέσην ελαφρά και δια να μη προξενήση δειλίαν εις τους συντρόφους του επολεμούσε και πληγωμένος όντας. Οι άλλοι δεν ακολουθήσαν κατά το σχέδιόν τους, μοναχοί οι Τζαβελλάδες με το μικρόν σώμα τους έτρεξαν και ο Γιάννης Τζαούσης.

Από το ταμπούρι οπού βαστούσεν ακόμη μία μπάλα τουφεκιού εκτύπησε τον στρατηγόν εις το μέτωπον, και έπεσεν εις τον τόπον... Εσκοτώθηκαν έως 800 Τούρκοι... Δεκατρείς εσκοτώθηκαν από το σώμα του Μάρκου και πληγωμένοι 27... Το σώμα του Μάρκου εφέρθηκεν εις το Μισολόγγι όλον καταματωμένον... Το λείψανόν του ενεταφιάστηκεν εις την εκκλησίαν της Παναγίας...». (Αυτ. σελ. 112-113).

Πηγαίνοντας στη μάχη ο Μπότσαρης πέρασε από το μοναστήρι της Παναγίας της Προυσιώτισσας. Μπήκε στο Καθολικό της Μονής, προσκύνησε την θαυματουργή εικόνα και βγαίνοντας τράβηξε το πουγγί του και το έδωσε σε έναν καλόγερο που ήταν εκεί: «Πάρτο», του είπε, «να τα μοιράσεις για την ψυχή του Μάρκου Μπότσαρη».

Ο καλόγερος που δεν είχε δει ποτέ τον Μπότσαρη τον ρώτησε παραξενεμένος: «Τι; Πέθανε ο Μάρκος;» και ο Μπότσαρης του απάντησε: «Όχι, αλλά πηγαίνει για να πεθάνει». (Από το φυλλάδιο της Ι.Α. Αθηνών «Μορφές και Γεγονότα του '21», Κείμενο Σοφοκλή Γ. Δημητρακόπουλου, Ένθετο στο περιοδικό «Τόλμη», Μάρτιος 2006, σελ. 9).

Ο Μπότσαρης ενέπνευσε λογοτέχνες, όπως τους Σολωμό, Παλαμά, Βαλαωρίτη, Ι. Ζαμπέλιο, Α. Σούτσο, Ολιβιέ, Χάλικ, καλλιτέχνες όπως τους ζωγράφους Ντελακρουά, Μασίλι, Ιατρίδη, Θεόφιλο και τον Ζακύνθιο μουσουργό Παύλο Καρέρ, που συνέθεσε την εξαιρετική όπερά του «Μάρκος Μπότσαρης».

Τον Μπότσαρη απαθανάτισε και η δημοτική μούσα, που εκφράζει το πένθος των Ελλήνων για τον θάνατό του:

«Τ' είναι τούτα τα κλάματα κι αυτά τα μοιρολόγια; Κύριέ μου τι να γίνηκε στο δόλιο Μισολόγγι; Τούτα τα κλάματα ρωτάς, κι αυτά τα μοιρολόγια; Γι' αυτόν τον Μάρκο γέρονται τον ελευθερωτή μας. Όσοι Ρωμαίοι κι αν τόμαθαν, κι όσοι αφουγκραστήκαν όλοι στα μαύρα εμπήκανε, τα μελανά εφορέσαν...».-

21.02.2021

Πηγή: www.antibaro.gr/

Μάρκο Μπότσαρη Σουλιώτη - Ομοσπονδία Μουργκάνας

Ένα πουλί θαλασσινό, καημένε Μάρκο Μπότσαρη
γιε μ' κι ένα πουλί βουνίσιο, Μάρκο Μπότσαρη Σουλιώτη
Πέτρα την πέτρα περπατούν, καημένε Μάρκο Μπότσαρη
γιε μ' κλαδάκι σε κλαδάκι, Μάρκο Μπότσαρη Σουλιώτη

Να βρουν του Μάρκου την οπλή, καημένε Μάρκο Μπότσαρη
γιε μ' του Μάρκου το λημέρι, Μάρκο Μπότσαρη Σουλιώτη
Τον Μάρκο τον σκοτώσανε, καημένε Μάρκο Μπότσαρη
γιε μ' ψηλά στο Καρπενήσι, Μάρκο Μπότσαρη Σουλιώτη

Αφήνω γεια ψηλά βουνά, καημένε Μάρκο Μπότσαρη
γιε μ' και σ' όλα τα λημέρια, Μάρκο Μπότσαρη Σουλιώτη
Αφήνω διάτα στα παιδιά, καημένε Μάρκο Μπότσαρη
γιε μ' σ' όλα τα παλικάρια, Μάρκο Μπότσαρη Σουλιώτη
Να πολεμήσουν την Τουρκιά, καημένε Μάρκο Μπότσαρη
γιε μ' και τους κοτζαμπασήδες, Μάρκο Μπότσαρη Σουλιώτη

Ο θάνατος του Μάρκου Μπότσαρη. Μουσείο Μπενάκη

Filippo Marsigli (1790-1863), Ο θάνατος του Μάρκου Μπότσαρη, (1790-1823) κατά τη μάχη του Καρπενησίου, τη νύχτα της 8ης προς την 9η Αυγούστου 1823. Ο Σουλιώτης οπλαρχηγός τιμήθηκε ως «νέος Λεωνίδας», υμνήθηκε από τον εθνικό ποιητή Διονύσιο Σολωμό και καταξιώθηκε ως μία από τις ηρωικότερες και τις πιο χαρισματικές μορφές της Ελληνικής Επανάστασης.

Η δημιουργία του έργου στα 1836-1839 προσφέρει μια επιπλέον μαρτυρία για τη μυθοποιητική διαδικασία που εξακολουθεί να λειτουργεί σωρευτικά μετά τα γεγονότα. Ελαιογραφία, 0,63x0,91 μ. (ΓΕ 8969)

Τον θάνατο του Μπότσαρη, του αντρειωμένου Μάρκου,
τον άκουσεν η μαύρη γης, δεν χόρτιασε τρεις χρόνους.
Τον άκουσαν και τα βουνά, όλα τους ραγιστήκαν,
τον άκουσαν οι ουρανοί, δεν έβρεξαν τρεις χρόνους.

Είπαν για τον Μάρκο Μπότσαρη

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης: Σαν τον Μάρκο δεν θα ματαγεννήσει η πατρίδα.

Γεώργιος Καραϊσκάκης: Καμιά μάνα δεν γέννησε παλικάρι σαν αυτόν... Ο Μάρκος ήταν τρανός! Είχε νου που δεν είχε άλλος, είχε καρδιά λιονταριού και γνώμη δίκαια σαν του Χριστού. Ούτε το δάχτυλό του δεν του φτάνουμε!

Μουσταή Πασάς της Σκόδρας, αρχηγός των Τούρκων στο Κεφαλόβρυσο: Ε, ορέ Μάρκο! Ήθελα να είχα την παλικάριά σου.

Κωνσταντίνος Παπαρηγόπουλος: Ήταν αρνί με λιονταριού καρδιά!

Διονύσιος Κόκκινος: Λάμπει από αρετή κι από ηρωισμό.

Καρπενήσι Μποτσάρια 2017

[Η μάχη του Κεφαλόβρυσου και ο ηρωικός θάνατος του Μάρκου Μπότσαρη](#)

[Ο ήρωας του '21 που έγινε φυλακτό στον λαϊμό Αγγλίδων και Γαλλίδων](#)

[Σαν σήμερα πεθαίνει ο Μάρκος Μπότσαρης \(1790-1823\)](#)

[Μάρκος Μπότσαρης](#)

[Οδός Μπότσαρη στο Παρίσι\(Rue Botzaris\)](#)

[Σταθμός Metro στο Παρίσι - Station Botzaris de la ligne 7 bis du métro de Paris, France.](#)

Μάρκος Μπότσαρης: Ο αετός του Σουλίου

Η παιδική θεατρική παράσταση " Μάρκος Μπότσαρης: Ο αετός του Σουλίου" "ανέβηκε" από τους

Χαρούμενους Αγωνιστές Κατερίνης Την Κυριακή 26 Μαρτίου 2017

Μάρκος Μπότσαρης - Θρήνος μεγάλος έγινε (Κλέφτικο)

**Πάυλος Καρρέρ: Μάρκος Μπότσαρης, Raconto del Soprano ·
Φιλαρμόνια Ορχήστρα Αθηνών**